

عنوان فرایند :

**ارزشیابی نهایی کارآموزی گروههای مختلف دانشجویان بهداشت عمومی در یک خانه بهداشت
منتخب**

صاحبان فرایند :

سعید شجاعی (مربی گروه بهداشت دانشگاه علوم پزشکی سبزوار)

معصومه هاشمیان (مدیر گروه بهداشت عمومی دانشگاه علوم پزشکی سبزوار)

محل اجرا :

یکی از خانه های بهداشت در سطح شهر سبزوار که با صلاحدید گروه انتخاب میشود

نام دانشگاه :

دانشگاه علوم پزشکی سبزوار

تاریخ اجرا :

از نیم سال اول تحصیلی ۸۸-۱۳۸۷ الی نیم سال اول تحصیلی ۸۹-۱۳۸۸

مقدمه:

کارآموزی عملی در روستا به عنوان جزء اصلی واحدهای رشته بهداشت عمومی می باشد که در آن فعالیتهای مختلفی مانند : واکسیناسیون ،مراقبت و پایش رشد کودکان زیر شش سال ،فعالیتهای بهداشت محیط و حرفه ای ، مراقبت مادران باردار ،دانش آموزان و... در نهایت نحوه پایش و ارزیابی و نظارت بر خانه بهداشت و مراکز بهداشتی درمانی به دانشجویان آموزش داده می شود از طرفی فعالیت اصلی کاردانهای بهداشت عمومی نظارتی بوده و در اکثر مواقع فعالیتهای انجام شده در خانه بهداشت توسط بهروز را پایش می کنند .رشته بهداشت عمومی در مقطع کاردانی در حدود ۱۲ واحد کارورزی دارند که قسمت مهمی از این مجموعه را ارزیابی مدیریتی فعالیتهای خانه بهداشت و پایش فعالیتهای بهروز می باشد و آنچه مسلم است سلیقه های شخصی و عوامل محیطی می تواند در نتیجه ارزیابی تاثیر منفی گذارد از این رو هدف از اجرای این فرایند به شرح ذیل می باشد :

- ۱- جلوگیری از تاثیر عوامل محیطی در نمره نهایی دانشجو مانند:
جمعیت روستا ؛ محیط جغرافیایی روستا ، فرهنگ روستا ، شخصیت و سطح سواد بهروز ، شرایط فیزیکی و تجهیزات خانه بهداشت و ...
- ۲- شفاف نمودن دلایل نمره کسب شده توسط دانشجویان برای خود دانشجو
- ۳- جلوگیری از اعمال سلیقه منفی توسط اساتید در دادن نمره نهایی
- ۴- کاهش میزان اعتراض دانشجویان به نمرات کسب شده

روش اجرا:

در دانشگاه علوم پزشکی سبزوار در حدود یک ماه از چهار ماه کارآموزی را به آموزش فعالیتهای مدیریتی کاردان اختصاص داده که مطالب تئوری در ابتدا در مرکز بهداشتی درمانی به دانشجویان منتقل شده و در ادامه برای انجام عملی آن به خانه های بهداشت مراجعه می نمایند .

تا قبل از اجرای این فرایند نحوه نمره دهی به دانشجویان در ارزشیابی پایان ترم به صورت ذیل بود:

در انتهای دوره هر گروه از دانشجویان به خانه های بهداشت مختلف در سطح شهر مراجعه و فعالیتهای بهروز را پایش و در نهایت نمره ای عملی به فعالیتهای بهروز اختصاص می دادند و گزارش نهایی را به استاد ارائه می نمودند و استاد نیز با توجه به گزارش و دیگر عوامل مانند حضور و غیاب ،نظم در کلاس ،ارائه کنفرانس و... نمره نهایی دانشجویان را اعلام می نمود که موارد زیر جزء مشکلات آن محسوب می شود :

اولا : عوامل محیطی و زمینه ای زیادی در نمرات دانشجویان تاثیر گذار بود مانند: جمعیت روستا ؛ محیط جغرافیایی روستا ، فرهنگ روستا ، شخصیت و سطح سواد بهروز ، شرایط فیزیکی و تجهیزات خانه بهداشت و

دوما: بسیاری از دانشجویان از دلایل کسب نمره خود مطلع نبوده و اکثرا عوامل دیگر را در کسب نمره ضعیف خود مقصر می دانستند

سوما: در زمانی که استاد مجبور به دادن پاسخ به اعتراض دانشجویان میشد به طور مستند دلیل محکمی برای دفاع از نمره اعطایی خود را نداشت و اکثر دانشجویان فکر می کردند که سلیقه شخصی استاد در کسب نمره دخیل بوده است اما از مهرماه سال ۱۳۸۷ فرایند زیر به اجرا در آمد :

همانند دوره های قبل ابتدا مطالب تئوری در مراکز بهداشتی در مانی به دانشجویان آموزش و در ادامه جهت انجام کار عملی دانشجویان هر روز به یک خانه بهداشت مراجعه می نمودند و فعالیتهای آن خانه بهداشت را پایش نموده و چک لیستهای مربوطه را پر می نمودند اما در امتحان نهایی که در آخر ترم برگزار می گردید تغییراتی به صورت زیر اعمال گردید :

ابتدا با تایید مدیر گروه جهت برگزاری آزمون عملی یک خانه بهداشت مشخص و ثابت در سطح شهر انتخاب گردید و گروههای مختلف دانشجویان همگی ملزم می شدند که آزمون عملی کارورزی خود را در قسمت ارزیابی و پایش در این خانه بهداشت منتخب انجام دهند و همه دانشجویان در طی روزهای مختلف و با گروه بندی منظم به این خانه بهداشت مراجعه و تمامی فعالیتهای بهورز را پایش نموده و چک لیستهای مربوطه را پر می نمودند و در گزارشی نتایج کار خود را ارائه می نمودند .

در نهایت جلسه ای با حضور دانشجویان و استاد تشکیل شده و در آن جلسه دانشجویان از نتایج کار خود دفاع می نمودند در اینجا توضیح این نکته لازم است که چون خانه بهداشت برای تمامی گروهها مشترک است باید نقاط ضعف و قوتی که دانشجویان در گزارشات خود ذکر می نمودند مشابه باشد چون برای همه گروهها همه عوامل ثابت بوده است لذا دانشجویان در این جلسه از گزارشات خود دفاع می نمایند و دلایل اختلاف در پایشها با حضور استاد بررسی شده و ایرادات به دانشجویان تفهیم می شود و بر اساس آن به هر دانشجو نمره ای اعطا میشود که این نمره (نمره امتحان عملی کارورزی) با دیگر موارد مانند حضور و غیاب، نظم در کلاس، ارائه کنفرانس و... جمع و نمره نهایی دانشجویان از آن استخراج می شود

نتایج :

تا قبل از اجرای این فرایند عوامل زیادی در تغییر نمره دانشجو دخیل بود که اکثرا در اختیار دانشجو نبود و اگر به طور مثال دانشجو بر حسب شانس در روز امتحان به روستایی با جمعیت کمتر و بهورز ماهر تر و خانه بهداشت مناسب تری مراجعه و آن خانه بهداشت را پایش می نمود نمره بالاتری را کسب می نمود اما با اجرای این فرایند:

الف) عوامل مخدوش کننده حذف و دانشجویان به طور شفاف از دلایل کسب نمره خود آگاه می شدند

ب) تشکیل جلسه نهایی با حضور دانشجویان و استاد جنبه آموزشی بسیار مثبتی را در رفع اشتباهات و ابهامات دانشجویان دارد

ج) میزان اعتراض دانشجویان به نمره کسب شده بسیار کم می شود زیرا در حضور خود دانشجو و با دلیل نمرات آنها مشخص می شود

د) استاد نیز از اتهام اعمال سلیقه شخصی در دادن نمره به دانشجو مبرا می شود

سطح اثر گذاری :

از این فرایند می توان در تمامی کارورزی های رشته های بهداشت در سطح دانشگاههای علوم پزشکی کشور استفاده نمود و حتی با انجام تغییرات جزئی از آن در ارزیابی دانشجویان در رشته های بالینی نیز استفاده نمود

چالشها و مشکلات اجرایی فرایند :

انجام این فرایند فقط نیاز به برنامه ریزی دارد و در طی اجرای این فرایند که در حدود یک سال می شود مشکل اجرایی خاصی بوجود نیامده است

تایید های مربوطه :

این فرایند توسط مدیر گروه بهداشت عمومی ،مسئولین آموزش و واحد edc دانشگاه علوم پزشکی سبزوار مورد تایید قرار گرفته است .